

Satakunnan korkeakoulutus ja sen kehittämismahdollisuudet

Kalervo Väänänen

Selvityshenkilö

Toimenpide-ehdotus 3.1.: Satakunnan korkeakoulutuksen etenemismallin valinta (1)

- **Osa 1:** Satakuntaliiton johto sekä Porin ja Rauman kaupunkien johto (maakunnan harkinnan perusteella myös muita) yhdessä käynnistävät neuvottelut Turun ja Tampereen yliopistojen kanssa niiden tahtotilan selvittämiseksi vaihtoehtojen etäkampus ja yliopistokeskus osalta. Koska molempiin vaihtoehtoihin sisältyy uusia koulutusoikeuksia tulisi jo varhaisessa vaiheessa pyytää mukaan myös OKM:n edustus.
- **Osa 2:** Samanaikaisesti tulisi pyrkiä vaikuttamaan siihen, että lainsäädäntöön kirjattaisiin selkeämmin yliopistokeskusten /etäkampuksien tehtävät ja yliopistojen rahoitusmalliin tulisivat nykyistä paremmat insenttiivit yliopistoille ylläpitää yliopistokeskuksia /etäkampuksia.

Toimenpide-ehdotus 4.1.1.: Riittävän nuorisomäärän turvaaminen korkeakoulutukselle ja maakunnan työelämään (2)

- **Toimenpide-ehdotus:** Laaditaan maakunnallinen strategia koulutusperäisen maahanmuuton lisäämiseksi toiselle asteelle, ammattikorkeakoulutukseen ja yliopistokoulutukseen. Kaikki maakunnan koulutuksen alan toimijat tulee sitouttaa strategian toteutukseen. Koulutusperäisen maahanmuuton lisäämiseksi tarvitaan sekä lisää englanninkielistä koulutustarjontaa että tehostettua suomen kielen opetusta kaikille koulutuksen asteille. Luontevin taho koordinoimaan strategian laadintaa ja sen toteutumisen seuranta olisi Porin kaupungin sivistystoimi yhteistyössä alueen korkeakoulutoimijoiden kanssa.

Toimenpide-ehdotus 4.1.2.: Jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien turvaaminen maakunnan väestölle (3)

- **Toimenpide-ehdotus:** Yliopistokeskus/etäkampus toiminnan koordinaattoriksi ja koulutuksen toteuttajat SAMK, DIAK, TY, TaY ja Pyhäjärvi-Instituutti tiiviiseen yhteistyöhön kurssimuotoisen jatko- ja täydennyskoulutuksen toteuttamiseksi. Työperäisen osaamisen kysyntään vastaamiseksi eri koulutusasteiden rajojen ei tule antaa muodostua esteeksi. Maakunnallinen suunnitteluryhmä, jossa mukana oppilaitosten edustus.

Toimenpide-ehdotus 4.1.3.: Yliopistokeskusten ja etäkampusten edunvalvonnan tehostaminen (4)

- **Toimenpide-ehdotus:** Yliopistokeskuksen toiminnan kehittäminen vaatii yliopistokeskusmaakunnilta ja -kaupungeilta huomattavasti vahvempaa yhteistä **valtakunnallista edunvalvontaa** ja yliopistokeskuksissa toimivilta yliopistoilta aiempaa parempaa yhteistyötä. Vaikutetaan poliittiseen päätöksentekoon niin, että yliopistokeskus/etäkampus toiminnan edellytykset parantanevat ja yliopistollinen koulutus tulee aidosti kaikkien ulottuville. Yliopistokeskusten/etäkampusten toiminnan tukeminen voidaan niin haluttaessa tehdä nykyisen rahoitusmallin sisällä.

Toimenpide-ehdotus 4.1.4. Maakunnan yritysten, julkisen sektorin ja alueen korkeakoulutoimijoiden toimiva keskustelufoorumi (5)

- **Toimenpide-ehdotus:** Porin yliopistokeskus ja SAMK muodostavat yhdessä maakunnan kehitysyhtiö Prizztech Oy:n, kauppakamarien ja yritysten kanssa yhteisen keskustelufoorumin, jonka tavoitteena on ajantasainen tiedonvaihto koskien yritysten ja korkeakoulujen kehittämistarpeita ja niihin vastaamista. Yritysten edustus voitaisiin kanavoida esimerkiksi alueen kauppakamarien kautta.

Toimenpide-ehdotus 4.2.1. Tekniikan koulutuksen vaje on tärkeä alueen talouskasvua rajoittava tekijä (6)

- **Toimenpide-ehdotus:** Turun ja/tai Tampereen yliopisto aloittaa Porissa ylioppilaspohjaisen tekniikan kandidaatin koulutuksen tukeutuen mahdollisilta osin SAMK:n infrastruktuuriin. Maisterivaiheen koulutuksen osalta yliopisto/yliopistot tekevät ratkaisut erityisesti alueen teollisuuden tarpeita ajatellen. Tavoitteena tulee olla luoda Poriin ainakin yksi vahva tekniikan alan tutkimusalusta.

Toimenpide-ehdotus 4.2.2.: Mineraaliklusterin kasvun edellytysten turvaaminen Satakunnassa on kansallinen etu (7)

- **Toimenpide-ehdotus:**
- Osa 1: SAMK käynnistää selvityksen metallien jalostusta nykyistä paremmin palvelevan prosessitekniikka/kemian tekniikka painotteisen koulutusohjelman käynnistämiseksi neuvoteltuaan sisällöstä maakunnan suurimpien teollisten toimijoiden kanssa.
- Osa 2: Porin kaupungin johto kutsuu koolle pyöreän pöydän neuvottelut, joissa selvitetään laaja-alaisesti Satakunnan mineraaliklusterin osaamisen vahvistamisen tarpeet ja mahdollisuudet. Neuvotteluihin tulisi pyytää mukaan edustus maakunnan suurimmilta teollisilta toimijoilta, maakunnalliselta kehitysyhtiöltä, Harjavallan kaupungista, maakunnassa korkeakoulutusta antavilta korkeakouluilta (SAMK, TY, TaY) ja parasta valtakunnallista osaamista edustavilta yliopistoilta ja tutkimuslaitoksilta (GTK, Aalto, LUT).
- Osa 3: Maakunta/Porin kaupunki käynnistävät neuvottelut GTK:n kanssa mineraaliklusteria osaamisellaan tukevan tutkimusyksikön perustamisesta Satakuntaan.

Toimenpide-ehdotus 4.2.3.: Elintarviketeollisuuden automaation ja jalostusasteen kohottaminen kasvun ja uudistumisen takeeksi (8)

- **Toimenpide-ehdotus:**
- **Osa 1:** SAMK:n tulisi varmistaa tutkintoon tähtäävän elintarvikealan koulutuksen saatavuus joko itsenäisesti tai syventämällä ja laajentamalla yhteistyötä Seinäjoen ammattikorkeakoulun kanssa. Koulutuksen tarkempi sisältömääritys tulee tehdä laajapohjaisen asiantuntijakeskustelun perusteella niin, että se mahdollisimman hyvin huomioi alan tulevaisuuden kehitystarpeet.
- **Osa 2:** Pyhäjärvi Instituutin asemaa elintarviketeollisuuden henkilöstön uudelleen koulutuksessa ja tuotekehityksessä tulisi edelleen vahvistaa. Turun yliopiston elintarvikekemian ja bioteknologian sekä kauppatieteiden tutkimusosaamista tulisi aiempaa paremmin kohdentaa Satakunnan alueelle. Samoin HY:n laaja-alaista elintarvikealan osaamista pitäisi pyrkiä hyödyntämään alueella paremmin. Suomi Areenan yhteyteen tulisi suunnitella ”Suomen/Satakunnan ruokafoorumi” tyyppistä joka vuotista tilaisuutta elintarvikealan tunnettavuuden lisäämiseksi.

Toimenpide-ehdotus 4.2.4.: Merenkulkualan koulutuksen ja tutkimuksen vahvistaminen Lounais-Suomessa palvelee koko maata (9)

- **Toimenpide-ehdotus:**
- **Osa 1:** SAMK yhdessä Turun yliopiston kanssa pyrkii proaktiivisesti luomaan tiiviimpää yhteistyötä niin keskenään kuin muiden lounaisen Suomen merenkulkualan koulutus- ja tutkimusyksiköiden kanssa. Yhteistyössä luodaan kansainvälisesti tunnettu merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskonsortio tavoitteena myös alan koulutusviennin kasvattaminen.
- **Osa 2:** Turun yliopisto, (siellä MKK ja ainakin kauppätieteiden, tekniikan ja oikeustieteen tiedekunnat) yhdessä muiden lounaisen Suomen toimijoiden kanssa selvittää mahdollisuudet aloittaa merenkulkualan englanninkielinen maisteriohjelma. Maisteriohjelman fyysinen ”pesäpaikka” voisi toimia Rauman kampuksella, jolloin käytettävissä olisi mm SAMK:n merenkulun simulaatioalusta ynnä muita asiantuntijapalveluita. Opetuksessa hyödynnetään soveltuvin osin etäopetuksen ja etäoppimisen menetelmiä. Koulutusohjelman suunnittelussa kuullaan laajasti merenkulkualan toimijoita.

Toimenpide-ehdotus 4.2.5.: Sote-alan yliopistollisen koulutuksen lisäämistarve Satakunnassa on ilmeinen (10)

- **Toimenpide-ehdotus:** Aloitetaan Porin yliopistokeskuksessa ylioppilaspohjainen sosiaalityön koulutus joko Tampereen yliopiston ja/tai Turun yliopiston toimesta. Yliopistojen tulisi keskenään sopia työnjaosta ja yksityiskohtaisemmasta koulutuksen sisällöstä. Selvitetään myös mahdollisuus hoitotieteen maisteriohjelman osittaiseen toteutukseen Porissa.

Toimenpide-ehdotus 4.2.6.: SOTE-henkilöstön täydennyskoulutuksen ja koulutuksen uusiutumisen turvaaminen (11)

- **Toimenpide-ehdotus:** Porissa toimivat sote-alan kouluttajat (DIAK, SAMK, Satasairaala ja yliopistokeskuksen yliopistot) perustavat toimivan yhteistyöelimen, jonka tavoitteena on rakentaa riittävän kunnianhimoisen maakunnallinen pilottiprojekti tehostamaan ja uudistamaan sote-alan monitieteistä koulutusta moniammatillisen työskentelyn kehittämiseksi ja omaksumiseksi jo opiskeluaikana. Lisäksi yhteistyöelin huolehtii alan täydennyskoulutuksen riittävästä tarjonnasta alueella digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet huomioiden. Tutkimuksessa huomiota tulisi erityisesti kiinnittää sote-alojen palveluiden kustannustehokkuuteen ja hoidon/hoivan tarpeet kokonaisvaltaisesti huomioivien palvelukäytäntöjen kehittämiseen moniammatillisena yhteistyönä, (esim. prosessien parempi palvelumuotoilu jne).

Toimenpide-ehdotus 4.2.7.: Turun yliopiston Rauman kampuksen toimintojen vahvistaminen (12)

- **Toimenpide-ehdotus:** Turun yliopisto, Rauman kaupunki ja Satakunnan maakuntaliitto tiivistävät yhteistyötä edunvalvonnassa valtioon päin Rauman kampuksen vahvistamiseksi ja sen opettajankoulutuksen monipuolisuuden turvaamiseksi. Yhtenä esimerkkinä lainmuutosehdotus koskien harjoittelupäiväkotien rahoitusta.

Toimenpide-ehdotus 4.2.8.: Luovien alojen koulutuksen profilointi (13)

- **Toimenpide-ehdotus:** Perustetaan maakunnallinen yhteistyöfoorumi luovien alojen yhteistyöelimeksi. Siihen pitäisi kutsua edustajat ainakin Rauman käsityökasvatuksesta, Porin kulttuuri- ja maisematutkimuksesta, kauppatieteistä ja tietotekniikasta sekä Kankaanpään Taidekoulusta. Lisäksi mahdollisia muita tämän selvityksen ulkopuolelle jääneitä luovien alojen toimijoita Satakunnan alueelta.

Toimenpide-ehdotus 4.2.9.: Matkailualan kasvua ja kestävyyttä tukevan koulutuksen ja tutkimuksen kehittäminen (14)

- **Toimenpide-ehdotus:** Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntaliitot, SAMK, Turun yliopisto ja kahden maakunnan rantakaupungit synnyttävät yhteisen kehityshankkeen, jossa tutkitaan merellisen matkailun kehittämismahdollisuudet, luonnon sille asettamat rajoitukset, siihen liittyvän koulutuksen laadullinen ja määrällinen tarve, arvio tuotekehitystarpeista ja alueen nykyisten toimijoiden tavoitteista jne. Tältä pohjalta laaditaan jatkuvasti päivittyvä etenemissuunnitelma Lounaisrannikon merellisen matkailun nostamiseksi yhdeksi Suomen ”neljästä suuresta” modernin matkailun alueista. Turun yliopiston Kauppakorkeakoulu Porin yksikköineen olisi luontevin hankkeen koordinaattori.

Toimenpide-ehdotus 4.2.10.: Suomen Ilmailuopiston ja SAMK:n sekä TY:n yhteistyön kehittäminen (15)

- **Toimenpide-ehdotus:** Suomen Ilmailuopisto, SAMK ja Turun yliopisto aloittavat tavoitehakuiset keskustelut mahdollisista synergioista aikuispedagogiikkaan, kansainvälistymiseen, koulutuksen markkinointiin ja eräisiin koulutuksen sisällöllisiin asioihin liittyen.

Yhteenveto

- Esitetyillä toimenpiteillä parannetaan alueen koulutustasoa ja tutkimuksen intensiteettiä. Koulutus- ja tutkimustoimijoiden, yritysten ja julkisen sektorin yhteistyöllä vahvistetaan suhteellisin vähäisin lisäkustannuksin alueen kykyä lisätä julkisten ja yksityisten tki-panosten määrää. Sen saavuttamiseksi erityisen tärkeää olisi tekniikan alan tutkimusalojen rakentaminen SAMK:n ja yliopistojen yhteistyönä. Tämä vaatii osapuolilta nykyistä ennakkoluulottomampaa yhteistyötä.
- Ehdotetut koulutuslaajennukset nostaisivat Satakunnan korkeakoulutuksen aloituspaikat suhteessa nuoren väestön määrään jo lähelle maan keskiarvoa. Yliopistoille pyritään saamaan paremmat insentiivit yliopistokeskusten ja etäkampusten osalta yliopistojen rahoitusmalliin.
- Mikäli valittu kehittämismalli tulisi olemaan joko etäkampus tai yliopistokeskus esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen voitaisiin tehdä nopeasti ja kohtuullisilla kustannuksilla
- Pitkällä tähtäimellä oleellisin toimenpide on koulutusperäisen maahanmuuton lisääminen eri koulutusasteille. Samalla kehitetään kansainvälisiä yhteyksiä, jotka hyödyttävät myös elinkeinoelämää.